

УДК 656.2:658

МОБІЛІЗАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ СИСТЕМОЇ КРИЗИ

Польова В. В., аспірант (УкрДУЗТ)

В життєвому циклі будь-якого підприємства видбуваються кризові етапи, спровоковані факторами зовнішнього та внутрішнього середовища. На цих етапах актуальними стають питання пошуку шляхів та способів виживання підприємства, його стабілізації, вимушеним стає перехід до мобілізаційного типу управління.

Характерною особливістю мобілізаційного менеджменту на підприємстві є переважання застосування нетрадиційних важелів управлінського та мотиваційного впливу на поведінку підлеглих, у порівнянні з напрацьованими в нормальному стані, які за надзвичайних умов виявляються недостатньо ефективними. Це стосується і підприємств залізничного транспорту, галузі, що перебуває в активній фазі важливих стратегічних перетворень.

Характерними особливостями реформування в сучасних умовах виступають крайня обмеженість фінансових ресурсів та нестача висококваліфікованих кадрів для ініціювання та проведення таких змін. Перше своїм наслідком має значне звуження діапазону можливостей удосконалення управління галуззю та її кадровою складовою, друге ускладнює сам процес перетворень. Низький рівень якості трудового життя працівників та криза мотивації праці, підтверджена дослідженнями авторів [1, с. 135-144; 2, с. 9], також негативно впливає на розвиток галузі в цілому.

До цього також долучаються кризові фактори зовнішнього середовища: шоківі економічні реформи, підвищення тарифів на енергоносії; світова фінансово-економічна криза та її наслідки; загострення військових конфліктів на Сході країни, важка соціально-економічна, політична ситуація в країні; ймовірність посилення конкуренції на ринку праці за молодих фахівців через негативні демографічні тенденції; необхідність дотримання міжнародних стандартів та вимог у сфері надання послуг та управління персоналом; скорочення державних витратів та інвестицій у розвиток залізничного транспорту.

Тому сьогодні резервними силами для підтримки конкурентоздатності підприємств залізничного транспорту можуть стати працівники з пріоритетом духовного-морального світогляду та державності, що будуть демонструвати відповідні типи трудової поведінки (морально-орієнтований

та соціально-орієнтований) [2, с. 7]. Для них можливим є застосування, так званого, мобілізаційного менеджменту, мобілізаційного типу мотивації.

Мобілізація - приведення кого-небудь або чого-небудь в активний стан, зосередження сил і засобів для досягнення певної мети [3].

Мобілізаційний тип мотивації передбачає пріоритетне застосування таких важелів управління трудовою поведінкою, як: процедури делегування повноважень працівникам нижчих рівнів та розширення зон їх персональної відповідальності; переважання колективістських форм відносин; залучення до прийняття стратегічно важливих рішень; візуалізація образу світлого майбутнього; утримання керуючого складу працівників в творчо-інноваційній соціальній напрузі. Ми вважаємо, що мобілізаційний тип мотивації можна охарактеризувати, як «розумне використання здорового ентузіазму», що в повній мірі повинні розуміти як суб'єкти (роботодавці, керівники), так і об'єкти (працівники) управління.

Отже, орієнтацію підприємства на досягнення надзвичайних цілей у надзвичайній ситуації, з використанням надзвичайних засобів і надзвичайних форм управління та з урахуванням ментальних особливостей працівників, можна вважати способом пробудження мобілізаційного типу самомотивації та самоуправління працівників, що на сьогодні є однією з пріоритетних форм менеджменту на підприємствах залізничного транспорту в умовах важливих внутрішньоорганізаційних змін та нестабільного зовнішнього середовища.

Література:

1. Компанієць В. В. Управління розвитком соціально-економічних систем у духовно-моральному та соціокультурному вимірі. Частина 2. Якість управління соціально-економічними системами: духовно-моральні та культурні пріоритети (на прикладі залізничного транспорту) [Текст] : монографія / В. В. Компанієць. – Харків : УкрДАЗТ, 2012. – 296 с.
2. Польова В. В. Управління трудовою поведінкою працівників підприємств залізничного транспорту: автореферат дис. на здобуття наукового ступеня к.е.н.: спец. 08.00.04 [Текст] / В. В. Польова. – Харків, 2015. - 23 с.
3. Большой энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.vedu.ru/bigencdic/39430/>